

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Filozoficzne i socjologiczne podstawy edukacji (Wykład), PG_00195366						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Sylwester Zielka				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Wprowadzenie studentów w podstawowe pojęcia i teorie filozoficzne oraz socjologiczne, które służą wyjaśnianiu i rozumieniu zjawisk, procesów i problemów edukacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[B.2.U.5] Potrafi zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego	Student analizuje podłoże pracy pedagogicznej i osadza swoją przyszłość w tym kontekście.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[B.2.K.3] Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej	Student samodzielnie studiuje wskazaną literaturę poszerzając zakres jego wiedzy pedagogicznej.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[B.2.U.2] Potrafi rozpoznawać i identyfikować style i nurty wychowania w praktyce edukacyjnej i w działaniach opiekuńczo-wychowawczych	Student identyfikuje podstawowe nurty filozoficznych i socjologicznych sposobów ujmowania zagadnień edukacyjnych.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[B.2.U.6] Potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela	Student rozpoznaje i wskazuje typy zagadnień etycznych w ramach omawianych nurtów filozofii edukacji.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[B.2.W.11] zna i rozumie rolę kontaktów społecznych ucznia, w tym w grupie rówieśniczej, koleżeństwa, przyjaźni i konfliktów wśród uczniów; rolę osób znaczących i autorytetów; zagadnienia zmiany autorytetów, kryzysu autorytetu nauczyciela, rodzica i opiekuna, buntu okresu dorastania i jego funkcji; zagrożenia w wychowaniu młodzieży; podkultury młodzieżowe	Student zna podstawy funkcjonowania grup rówieśniczych, zna przyczyny buntu młodzieńczego	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
[B.2.W.3] zna i rozumie uwarunkowania edukacji, miejsca powstawania relacji edukacyjnych, kultury, ideologii, zagadnienie ekonomii w kontekście edukacji, zmiany i wyzwania edukacyjne XXI wieku;	Student zna podstawowe ideologie edukacyjne, potrafi określić ich składowe i efekty dla procesów edukacyjnych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny	
Treści przedmiotu	1. Filozoficzne a socjologiczne rozumienie edukacji - różnice i podobieństwa w zakresie genezy i struktury wyjaśnień świata społecznego człowieka. 2. Idealizm i realizm jako typy filozoficznej narracji o świecie i edukacji - ich geneza i współczesne znaczenie. 3. Naturalizm i pragmatyzm jako filozofie edukacji dziecka i społeczeństwa. Strukturalizm i egzystencjalizm jako przykład filozoficznego konfliktu między układami (całościami) społecznymi a sposobami przeżywania świata. 4. 5. Ideologie edukacyjne jako perspektywy poznawcze, eksplanacyjne i aktywizujące problemy edukacyjne (konserwatyzm, liberalizm, radykalizm). 6. Socjalizacja jako proces wprowadzania w zasady współżycia społecznego - typy, mechanizmy, konsekwencje. 7. Kontrola społeczna jako zestaw mechanizmów utrzymujących i wymuszających współżycie społeczne - od konformizmu do dewiacji. 8. Grupy społeczne i interakcje wewnątrzgrupowe - klasa szkolna jako grupa społeczna.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	A. Folkierska (1990), Pytanie o pedagogikę, Warszawa; W. Tatariewicz, Historia filozofii, t. 1-2, (wyd. dow.); F. Coplestone, Historia filozofii, t. 1-9, (wyd. dow.); G. Gutek (2003), Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk; M. J. Szymański (2013), Socjologia edukacji, Kraków; A. Sawisz (1989), Szkoła a system społeczny, Warszawa; P. Sztompka (2012), Socjologia: analiza społeczeństwa, Kraków; K. Wieczorek (2012), Podstawy filozofii dla uczniów i studentów, Chorzów	
	Uzupełniająca lista lektur	S. Hessen (1997), Podstawy pedagogiki, tłum. A. Zielińczyk, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa; R. Kwaśnica, Dwie racjonalności, (wyd. dow.); T. Szudlarek (1993), Wiedza i wolność w pedagogice amerykańskiego postmodernizmu, Kraków; W. Jearger (2001) Paideia. Formowanie człowieka greckiego, Warszawa; T. Hejnicka-Bezwińska (2008), Pedagogika ogólna, Warszawa; J. Szacki (2006), Historia myśli socjologicznej, Warszawa;	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Nauczanie jako sztuka myślenia i zadawania pytań. Błędy myślenia. Edukacja na różnych poziomach życia zbiorowego.		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		